

Beantwoording technische vragen VVD

Vraag: In de presentatie van 30 januari jl. wordt gesproken over het jaarlijks bijstorten van 6 miljoen aan budget bij ongewijzigd beleid. Waar is deze 6 a 6,75 miljoen op gebaseerd?

Antwoord: Dit is gebaseerd op een gemiddelde hoofdsom van € 45.000 en gemiddeld 150 leningen per jaar nieuw uit te geven startersleningen.

Vraag: Hoe worden de rentelasten in de grafiek van scenario 1 berekend (presentatie 30 jan)? Het lijkt mij namelijk met een wisselende rente nogal knap dat er een exacte inschatting gemaakt kan worden van de verwachte rentelasten in 2039. Dat is toch afhankelijk van de rente in de komende jaren?

Antwoord: Dat klopt. Er is een aanname gedaan voor de periode na het meerjarenperspectief uit de begroting. Dat is 2,65% het op dat moment geldende Euribor percentage.

Vraag: Hoe is het huidige budget voor de starterslening gefinancierd? Wordt dat met kortlopende of langlopende leningen gefinancierd? Tegen welk rentepercentage? Zijn daar door middel van treasurybeleid keuzes in te maken? Zo ja, welke keuzes?

Antwoord: Als er een bedrag wordt gestort naar het SVn voor de startersleningen, trekken wij daar een kortlopende geldlening voor aan. Die percentages liggen in principe lager dan langlopende geldleningen. In elke begroting wordt uitgelegd hoe wij onze uitgaven financieren. Dat doen wij in principe met kortlopende geldleningen, tot het moment dat we kasgeldlimiet zitten. Dan moeten we consolideren: de schuld aan kortlopende leningen in een keer aflossen door een langlopende geldlening aan te trekken. Vanaf dat moment kunnen we weer kortlopende geldleningen aantrekken. Op dit moment is het percentage voor callgeld (een kortlopende geldlening van 4 weken) 2,85%. Een langlopende geldlening (15 jaar), lineair afgelost kost 3,19% aan rente. Beide percentages gelden vandaag en zijn van de BNG.

Ons door de gemeenteraad vastgestelde beleid staat hier boven al kort en wordt in elke Hoornse begroting uitgelegd. De volgende tekst komt uit de begroting 2025, paragraaf Financiering. De gemeente heeft een systeem van totaalfinanciering. Totaalfinanciering houdt in dat de gemeente alle uitgaven en investeringen van de gemeente gezamenlijk financiert. Hoorn leent niet voor specifieke projecten. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De gemeente gebruikt voor de financiering geen ingewikkelde financiële producten, zoals derivaten. Bij het aangaan van leningen heeft de gemeente de keuze tussen langlopende en kortlopende financiering. Kortlopend is korter dan één jaar. Deze afweging wordt gemaakt op basis van het banksaldo (de liquide positie) van de gemeente, de verwachte financieringsbehoefte en actuele rentestanden.

Het financieringsbeleid is erop gericht om uitgaven zo lang mogelijk met kort geld (kasgeld) te financieren. Kortlopende geldleningen hebben in de regel een lager rentepercentage dan langlopende geldleningen en worden voor slechts enkele dagen of weken afgesloten. Daarna wordt beoordeeld of opnieuw voor enkele dagen of weken moet worden geleend. Deze methode past Hoorn al vele jaren toe. Omdat de rentepercentages bij kortlopende financiering beweeglijker zijn, brengt het aantrekken van veel kortlopende financiering risico's met zich mee. Om te voorkomen dat gemeenten te veel risico nemen, is er een wettelijke begrenzing voor kortlopende financiering: de kasgeldlimiet. De gemeente mag maximaal drie opeenvolgende kwartalen kasgeld lenen (kortlopende financiering) boven deze limiet. Leent de gemeente drie opeenvolgende kwartalen meer dan de kasgeldlimiet, dan moet de gemeente een langlopende geldlening aantrekken. Of de gemeente moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder voorleggen waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt.

Dit is tot op heden nog niet voorgekomen. De kasgeldlimiet is wettelijk bepaald op 8,5% van het totaal van de begroting. Voor Hoorn is dit ongeveer € 28 miljoen in 2025. Er wordt een langlopende geldlening afgesloten zodra het totaal van de kortgeldleningen voor een derde opeenvolgende kwartaal boven deze

kasgeldlimiet uitkomt. Met het afsluiten van een langlopende geldlening worden de kortlopende geldleningen afgelost. Dit wordt consolideren genoemd.

Er zijn dus geen keuzes te maken: we moeten met kort geld financieren.

Vraag: Kunt u een tabel weergeven van de kosten bij een rente van 1%, 2%, 3%, 4% en 5%? Inclusief de rentebaten. Wat is het maximale verlies per verstrekte lening?

Antwoord: Per eind 2024 staat er ongeveer € 23 miljoen uit bij het SVn. Bij een omslagrente van 1% is de rente dan € 230.000, bij 2% € 460.000, bij 3% € 690.000 en zo verder.

De rentebaten minus beheerkosten vanuit de SVn zijn over de gehele looptijd gemiddeld € 55.000 per jaar geweest voor alle leningen samen.

Het bepalen van de verwachte rentebaten is complex en feitelijk onmogelijk omdat het sterk beïnvloed wordt door het moment waarop startersleningen (vervroegd) worden afgelost. Ook wordt het sterk beïnvloed door het aantal nieuw te verstrekken startersleningen, het moment van verstrekken en de op dat moment geldende rente vanuit het SVn.

Er is geen maximum verlies per verstrekte lening, omdat dit sterk afhangt van het moment van afsluiten van de starterslening versus de hoogte van de rente op het peilmoment.

Vraag: Stel dat de rente naar 6 of 8 procent gaat? Wat zouden de gevolgen kunnen zijn?

Antwoord:

Dat antwoord kunnen wij niet geven. Voor iedereen stijgen de rentekosten en voor iedereen zijn de gevolgen anders.

Vraag: Waarom zijn de gestegen kosten en de financiële risico's pas eind 2024 aan het licht gekomen?

Antwoord: De gestegen kosten en financiële risico's komen voornamelijk door de stijging van de rente. Die stijging ging niet snel. Het rentepercentage was jarenlang erg laag en dat was een uitzonderlijke situatie. De rente was daardoor een laag risico in alle kosten van de startersleningen. Pas halverwege 2023 maakte de rente echt sprongen omhoog. Gedurende 2024 werden de rentelasten een dusdanig onderdeel van de kosten van de leningen, dat er een onderzoek is gestart. Daarnaast is de omvang (aantal leningen) fors gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Verder is geconstateerd dat veel leners de leningen vervroegd aflosten, waardoor de rentelasten van de eerste drie jaren niet meer zijn goedge maakt. Dat betekent dat de aannames die eerst waren gedaan, veranderden.

Dat onderzoek is eind 2024 afgerond, maar daarvoor was het al duidelijk dat de rente voor extra kosten en risico's zorgde. Alleen was nog niet duidelijk voor hoeveel, omdat de regeling ingewikkeld in elkaar zit.

Vraag: Aanvullend zou ik graag willen weten wat het omslagpercentage is dat de gemeente Hoorn zou moeten betalen als de gemeente per direct 6 miljoen extra wilt overmaken.

Antwoord:

Zie antwoord bij de vorige vragen.

Een kortlopende geldlening van € 6 miljoen kost nu 2,85% ofwel € 171.000.

Het probleem is vooral dat we nu onze inleg (in totaal ongeveer € 23 miljoen) berekenen tegen 0,8%, terwijl we weten dat de rente in de (nabije) toekomst stijgt. Rekenen we met het percentage voor de langlopende lening (zie een vorig antwoord) van 3,18%, dan is dat een verschil van bijna 2,5%.

Vraag: Zou jij kunnen aangeven wat het huidige omslagpercentage is van de gemeente Hoorn, inclusief de verwachte percentages voor komende jaren en de percentages sinds 2019?

Antwoord:

Dat staat in de afgelopen jaarrekeningen en in de begroting 2025.
Bij de kadernota wordt het rente omslagpercentage opnieuw berekend.